

17. december (Ó, Sapientia)

Osem dní pred slávnosťou Narodenia Pána, od 17. decembra, sa v liturgii uvádzajú texty, ktoré svojím pôvodom siahajú do polovice 1. tisícročia. Pri večerných chválach, a po novom tiež pri svätej omši pred evanjeliom, zaznievajú antifóny, ktoré v mnohých prekladoch začínajú zvolaním „Ó“, podľa čoho sa nazývajú „Ó antifóny“. Tieto nenápadné texty, zložené zo starozákonných aj novozákonných citácií, sú perlou medzi liturgickými modlitbami. Je v nich zhrnuté očakávanie Spasiteľa, ktorým žil Izrael aj prví kresťania a ktoré je tiež jadrom adventného obdobia.

Pôvod antifón nie je presne známy. Po prvý raz sa o nich zmieňuje antický kresťanský filozof a spisovateľ Boethius (480-525). Antifóny majú presne stanovenú štruktúru. Začínajú oslovením Mesiáša, ktoré býva uvedené zvolaním úžasu „Ó“ a na záver zaznieva prosba uvedená zvolaním „Príď!“

Dnešná antifóna znie: „Ó, Múdrost', vyšla si z úst najvyššieho, ty siahaš od jedného konca po druhý, ty riadiš všetko mocne i jemne, príď a nauč nás ceste múdrosti.“

Hľadanie múdrosti bolo spoločné všetkým starovekým kultúram Blízkeho východu. V Izraelskom národe sa po návrate z Babylonského zajatia objavuje myšlienka, že múdrosť je niečo viac ako len ľudská vlastnosť alebo Boží dar človeku. Múdrost' začína byť zosobňovaná ako niekto, kto existuje od vekov (porov. Prís 8,22-26), kto stál po boku Boha pri stvorení sveta (porov. Prís 8,27-31), kto riadi najlepšie (Múdr 8, 1), zaistuje ľuďom nesmrteľnosť (porov. Múd 6,17(18)-18(19)).

Dnešná antifóna ide v zmysle Nového zákona (porov. 1 Kor 1,24) i neskoršej teológie, keď túto Múdrost' identifikuje s Ježišom Kristom. On je Múdrost', ktorú ohlasujú starozákonné spisy.

Text antifóny najskôr hovorí, že „Múdrost' vyšla z úst Najvyššieho“. Táto citácia zo Sirachovcovej knihy (porov. Sir 24,5) sa vzťahuje na

Slovo, ktorým Boh stvoril svet, ako čítame v Knihe Genezis: „Boh povedal... a stalo sa“ (porov. Gn 1,3.6.9.11.14.20.22.24.26). Svet bol stvorený Božím Slovom, a ak je Kristus Slovom Otca, potom všetko, čo existuje, bolo stvorené skrze neho.

Antifóna pokračuje slovami „Siaha mocne od jedného konca k druhému, a všetko riadi najlepšie“ (Múd 8,1). Je to doslovná citácia z knihy Múdrosti. Múdrost' je vykreslená ako tá, ktorá sa rozprestiera od jedného konca sveta k druhému a všetko riadi. Kristus nie je len ten, kto bol prítomný pri stvorení sveta. Aj naďalej preniká celý vesmír a vedie ho svojou lúbeznou mocou.

Napokon volá: „Opustte pochabosť a budete žiť, budete kráčať cestou rozvážnosti“ (Prís 9,6). Aj, keď je druhá časť adventu zameraná už na sviatky narodenia Pána, nesmieme zabudnúť, že Ježiš sa narodil preto, aby nás vyslobodil z hriechu a ukázal nám správnu cestu životom. Preto prosíme, aby sme toto jeho poslanie prijali a naplnili. Múdry nie je ten, kto má veľa vedomostí, ale ten, kto vie múdro žiť. Preto voláme: „príd' a nauč nás ceste múdrosti“! Ježiš je vtelená Múdrost'. Cesta Múdrosti je jeho cesta. Rodí sa na svet, aby nám ju ukázal. Pbjk!

Úvahy sú inšpirované nasledujúcimi zdrojmi:

Karel Flossmann: Liturgický rok A, B, C

Josef Hrbata: Písne království I.-II.

František Opletal: Rozjímání nad žalmy

Dan Drápal: Úvahy nad žalmy 1-4

Ján Grešo: Žalmy na kazateľnici

